

По-третє, інвестори також повинні відчутти переваги від функціонування на організованому ринку. В цьому контексті важливим напрямком є розвиток Інтернет-трейдингу, оскільки саме потенціал участі фізичних осіб в інвестиціях на ринку цінних паперів в Україні, є, фактично, не задіяним.

Реалізація вказаних заходів дасть можливість посилити роль організованого ринку цінних паперів в інвестиційних процесах, і, відповідно, сприятиме економічному зростанню. Тільки в таких умовах показники біржового ринку, зокрема, біржові індекси можна буде розглядати як адекватний індикатор економічного розвитку.

1. Аналітика [Електронний ресурс.] // Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку [сайт] ДКЦПФР. — Режим доступу: <http://www.ssmc.gov.ua>. — Назва з екрану. 2. Назарчук М., Курбацький Г. Л. Проблеми організованого ринку цінних паперів України [Текст] // М. Назарчук та ін. // Цінні папери України. — 2005. — № 13. — С. 22–24. 3. Карпенко Г. В. Досвід розвитку фондового ринку країн Європи та його використання в Україні [Текст] / Карпенко Г.В. // Фінанси України. — 2007. — № 6. — С. 90–96. 4. Закон України “Про акціонерні товариства” №524-6 від 17 вересня 2008 року. [Електронний ресурс] // Законодавство України: [сайт]. Верховна Рада України. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>. — Назва з екрана.

Є.О. Іващенко, О.В. Шкуренко

Донецький державний університет управління

ІНСТИТУЦІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ІНФРАСТРУКТУРИ ІННОВАЦІЙНОГО РИНКУ

© Іващенко Є.О., Шкуренко О.В., 2011

В Україні склалася неефективна інституціональна система, оскільки вона зберігає традиції централізованого бюрократичного управління. Особиста приналежність економічного суб'єкта до олігархічного клану або близькість до державної влади визначають надійність додержання виконання контрактів та успішність інноваційної діяльності в усіх сферах. Побудована на такій основі інституціональна система не сприяє політичній стабілізації суспільства, блокує природний механізм дії ринкової конкуренції і не гарантує захисту права власності.

У зв'язку з цим, у сучасних умовах потрібна принципово нова інституціоналізація інноваційних процесів – чітка їх організація, а також їх планування, контролювання, страхування, акумуляція ресурсів та ін. У свою чергу, неінституціоналізоване інноваційне поле залишається полем благих побажань, нестабільності та правового нігілізму.

Проблеми формування інститутів інноваційного розвитку в Україні досліджували сучасні вітчизняні економісти, зокрема З. Адаманова, О. Амоша, В. Базилевич, А. Гальчинський, В. Геєць, А. Гриценко, А. Кінах, А. Чухно та інші вчені. Вагомий внесок у дослідження питань інновацій та інноваційної діяльності внесли зарубіжні вчені-класики П. Друкер, Н. Калдор, В. Мітчерліх, Й. Шумпетер та ін.

Незважаючи на те, що проблемам інновацій присвячено чимало робіт, вивчення питань формування сучасної концепції розвитку інноваційних процесів має досить розхожий і несистемний характер. В умовах посилення ролі інститутів в житті організованого суспільства теорія інновацій у вирішальній мірі формується під впливом інституціоналізму, спрямованого на подолання існуючих опорів інновацій.

Компонентами суспільного механізму опору інноваціям в Україні є [2-4]:

- 1) традиційний для українського суспільства неринковий інституціоналізм;
- 2) низький рівень лібералізації економічних відносин;
- 3) пригніченість інституційних основ соціальної спрямованості ринкових відносин;

- 4) традиційна наука і освіта в Україні;
- 5) слабкість інформаційного інституціоналізму;
- 6) надмірна фрагментарність майже всіх компонентів механізму управління системним інноваційним процесом в Україні.

Для подолання опору інноваціям в рамках інституціоналізації можливе використання двох напрямків:

1. Державна інституціоналізація.
2. Ринкова інституціоналізація.

Ефективна взаємодія даних напрямків дозволить реалізувати модель соціуму, в якому функціонує “Потрійна спіраль” (наука-влада-бізнес).

Для імплементації такої мети необхідно використання (створення) інститутів, структур і механізмів наступних рівнів:

1. Міждержавний (договори, угоди, євро регіони, транскордонні високотехнологічні кластери);
2. Національний (національна інноваційна система);
3. Міжрегіональний (Національна академія наук та Міністерство освіти та науки, молоді та спорту України, Центри держінновацій, кластери);
4. Регіональний (угоди регіону з Кабінетом міністрів України, кластери, технологічні райони, аналітичні центри);
5. Локальний.

В рамках державної (національної) інституціоналізації авторами пропонується створення нового інституту, основними напрямками роботи якого будуть теоретична, розробницька й облікова політики.

Цей інститут (ТОРВУД – Теоретичне, облікове та розробницьке відомство з управління досягненнями):

- 1) є головною державною установою, що відповідає за реалізацію інноваційної політики уряду;
- 2) вбирає в себе (переймає функції) таких структур як Патентне бюро, Науково-дослідні інститути та ін.;
- 3) підпорядковується безпосередньо Президентові України;
- 4) входить до складу Комітету економічних реформ при Президентові України;
- 5) надає теоретичну (консалтингову) допомогу інноваторам;
- 6) веде облік і реєстрацію інноваційних проектів;
- 7) негайно імплементує інноваційні проекти.

Таким чином, створення державного інституту за моделлю “ТОРВУД” призведе до синергетичного ефекту від впровадження інновацій. Розробляючись і незабаром впроваджуючись в одній зі сфер економічної діяльності дана інновація пошириться і в інших сферах, тим самим закладаючи основу для подальшого зростання економіки держави, ґрунтуючись на синергії від впровадження.

Отже, на підставі проведених досліджень можна зробити наступні висновки:

- 1) відсутність цілеспрямованої державної політики з підтримки наукових установ і підприємств, які впроваджують інноваційні програми та недостатнє фінансування державою науки спричинила значне зниження технічного рівня та конкурентоспроможності промислової продукції;
- 2) відчувається потрібність ініціювати розробку та впровадження державних цільових наукових та інноваційних програм;
- 3) відчувається розширення економічних стимулів для учасників технологічних парків і підприємств, які впроваджують інновації.

Розвиток сучасної економіки забезпечується безперервним формуванням нових організаційних структур та інститутів ринкової макроекономіки. Процес інституціоналізації є певним вбудованим механізмом балансування всієї системи, щоб уникнути нераціонального впливу між інституційними суб'єктами. Інституціоналізація відображає перетворення соціальних намірів в норму і формування основ економічної взаємодії шляхом їх впровадження з допомогою владних інститутів на основі засобів правового, економічного і політичного регулювання. Охоплюючи управління інноваційною сферою з економічної, організаційної, нормативної, технологічної та

соціокультурної позицій, інституціоналізація сприяє створенню комплексної системи розвитку економіки на якісно новому рівні та підвищення конкурентоспроможності на світовому ринку.

1. Катигрובה О.В. *Інноваційний розвиток економіки України в умовах глобалізації* / Катигрובה О.В. // *Науковий Вісник Полтавського університету споживчої кооперації України. Серія "Економічні науки"* – 2007. – № 1 (21). – С. 21-24 (0,55 д.а.). 2. Макаренко І.П. *Проблеми інноваційної політики України в умовах реформування економіки* / І.П. Макаренко; *Економіст*, – 2005. – №4. – с. 40-42. 3. Макаренко І.П. *Проблеми побудови сучасних інноваційних систем: механізм оновлюючого руйнування* / І.П. Макаренко; *Вісник Київського національного університету технологій та дизайну*, – 2003. – № 3. – с. 155-170. 4. *Природа фірми* / Под ред. О.И. Уильямсона, С.Дж. Уинтера; *Матеріали научн. конф., посв. 50-летию выхода статьи Р.Г. Коуза "Природа фирмы"*. – *Научный ред. русского перевода* – П.И. Гребенников. – М.: "Дело", 2001. – 360 с.

М.І. Кабачинський, О.В. Лопатовська

Хмельницький кооперативний торговельно-економічний інститут

ФІНАНСОВІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ УКРАЇНИ

© Кабачинський М.І., Лопатовська О.В.

Інноваційна діяльність значною мірою сприяє оновленню основних фондів, зношеність яких в економіці України досить значна, а також підвищенню рівня технічної оснащеності підприємств, що, в свою чергу, покращує стан вітчизняної економіки, її конкурентоспроможність. Саме тому подолання наслідків фінансово-економічної кризи та перехід України до стадій пожвавлення та піднесення значною мірою залежить від розвитку інноваційної діяльності.

При цьому проблема переходу на інноваційну модель розвитку не стільки науково-технічна чи організаційна, скільки фінансова, пов'язана з пошуком шляхів використання інвестиційних та кредитних ресурсів[1].

Вагомість фінансової складової в системі створення інноваційної інфраструктури виходить з того, що ряд науковців трактують поняття "інноваційний потенціал" як сукупність науково-технічних, технологічних, інфраструктурних, фінансових, правових, соціокультурних і інших можливостей, що забезпечують сприйняття й реалізацію нововведень, тобто одержання інновацій [2].

Актуальними на сьогодні є завдання пошуку та впровадження відповідних джерел фінансування процесу формування системи інноваційної інфраструктури, що спроможна підвищити інноваційний потенціал економіки.

Інвестиційний потенціал має базуватись на зміцненні системи інвестиційної привабливості за допомогою ринкового саморегулювання в органічному поєднанні з державним регулюванням.

Основними фінансовими перешкодами у процесі формування структурної будови інноваційного потенціалу є:

- відсутність фінансових ресурсів, необхідних для повноцінного використання висококваліфікованої кадрової складової, що призводить до непоправної втрати талановитих конструкторів, інженерів та винахідників;

- нестача фінансових ресурсів, що призводить до морального та фізичного старіння матеріально-технічної складової, що гальмує в часі, а інколи унеможливує ефективне здійснення НДДКР, що зумовлює втрату інноваційної ідеї;

- недостатній рівень розвитку інноваційної інфраструктури, що ускладнює процес формування та розвитку джерел фінансування інноваційної діяльності, гальмує розвиток інформаційно-методичної складової інноваційного потенціалу та ускладнює процес комерціалізації інновацій, перешкоджає впровадженню інновацій шляхом забезпечення їхнього повного фінансування[3].